

การมีส่วนร่วมของยุวบรรณารักษ์ในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครปฐม*

Participation of Student Library Assistant in the Secondary Schools in Nakhon Pathom.

กฤตภาส สงสุรพันธุ์ (Kittapas Songsurapun)^{**}

ประภาส พาวินันท์ (Prapat Pawinun)^{***}

พิมลพรรณ เรพเพอร์ ประเสริฐวงษ์ (Pimonpan Rapper Prasertwong)^{****}

ศศินันท์ เศรษฐวัฒน์บดี (Sasinan Settawatbhodi)^{*****}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของยุวบรรณารักษ์ในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม (2) เพื่อศึกษาทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ที่มีต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม และ (3) เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และประสบการณ์การช่วยงานห้องสมุดของยุวบรรณารักษ์ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากยุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม จำนวน 415 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) โดยใช้สถิติ F-test และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

* บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อนำเสนอส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

The article is presented as a part of MA. Thesis of the Library and Information Science: Department of Library Science. Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University.

** นักศึกษาปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Student: MA. Library and Information Science: Department of Library Science. Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University, e-mail: s.kittapas@gmail.com.

*** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Advisor: Assistant Professor Doctor, Department of Library Science. Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University.

**** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Co-advisor: Associate professor Doctor, Eastern Asia University.

***** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

Co-advisor: Associate professor, Valaya Alongkorn Rajabhat University.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ยุวบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ช่วยงานห้องสมุดโรงเรียนในช่วงพักกลางวัน และช่วยงาน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ ส่วนใหญ่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดจะมอบหมายให้ยุวบรรณารักษ์ช่วยจัดชั้นหนังสือ รองลงมา คือ การจัดโต๊ะเก้าอี้และทำความสะอาดห้องสมุด การชักชวนให้เพื่อนเข้ามาใช้ห้องสมุด การให้บริการยืม-คืนหนังสือ การจัดบอร์ดความรู้ การช่วยสำรวจหนังสือของห้องสมุด การจัดตกแต่งห้องสมุดให้สวยงาม และการส่งเสริมการอ่าน ตามลำดับ

ยุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมมีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์ รองลงมา คือ ด้านความรู้และทักษะการจัดห้องสมุด และด้านบทบาทการสอนของครูบรรณารักษ์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูบรรณารักษ์เป็นงานที่มีเกียรติและได้รับการยอมรับ รองลงมา คือ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับหนังสือและสื่ออื่น ๆ การคัดเลือกหนังสือและสื่อที่ดีเข้าห้องสมุด ความสามารถในการอ่านและการเขียน ครูบรรณารักษ์เป็นผู้ที่มีความรู้อย่างกว้างขวาง ครูบรรณารักษ์มีปฏิภาณไหวพริบแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี การจัดทำเครื่องมือค้นหาหนังสือ (บรรณานุกรม บัตรรายการ ดรรชนีวารสาร สารบัญแบบ บรรณนิเทศน์ ฯลฯ) ครูบรรณารักษ์มีความยุติธรรม คุณธรรม จริยธรรม และการจัดระบบหนังสืออย่างเป็นระเบียบ ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ยุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมที่มีเพศ เรียนในระดับชั้น และมีประสบการณ์การช่วยงานห้องสมุด ต่างกัน มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนยุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกัน มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์ ด้านความรู้และทักษะการจัดห้องสมุด ด้านบทบาทการสอนของครูบรรณารักษ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ห้องสมุดโรงเรียน, ยุวบรรณารักษ์, ครูบรรณารักษ์

Abstract

In this survey research investigation, the researcher examines (1) the participation of student librarians in library operations at secondary schools in Nakhon Pathom province. The researcher also investigates (2) the attitudes of student librarians towards teacher librarians at these schools. Finally, furthermore, the researcher compares (3) the opinions of student librarians towards teacher librarians at the schools as classified by the demographical characteristics of gender, year of study, grade point average (GPA), and the degree of experience in providing assistance in these libraries.

The researcher constituted a sample population of 415 student librarians at secondary schools in Nakhon Pathom.

A questionnaire was used as a research tool to collect germane data from the members of the sample population.

In data analysis, the researcher made use of a computer software program. Using techniques of descriptive statistics, the researcher analyzed the data collected in terms of percentage, mean, and standard deviation. In hypothesis testing, the researcher used a *t* test technique to test the differences between the means of two groups. Moreover, the researcher employed the one-way analysis of variance (ANOVA) technique in the form of F-test in addition to Scheffé's multiple comparison method.

Findings are as follows:

The highest proportion of student librarians provided assistance in school libraries during lunch break one hour weekly. Moreover, the highest proportion of teacher librarians assigned student librarians to carry out the task of organizing book shelves. Next in descending order was arranging desks and chairs and cleaning the library; persuading friends to use the library; providing book lending services; arranging the details of bulletin board information; making surveys of the books held in the libraries; beautifying libraries; and promoting reading.

The student librarians exhibited attitudes toward teacher librarians overall and in each aspect at higher levels. The aspect with the highest mean was the specific characteristics of teacher librarians. Next in descending order was knowledge and skills used in arranging libraries; and the teaching roles of teacher librarians. When considered in each aspect, it was found that the item with the highest mean was the opinion that being a teacher librarian was an honorable profession and one which was socially acceptable. Next in descending order were expertise in books and other media; selecting books and good media for the libraries; reading and writing abilities; being well-versed; being clever and resourceful; being able to deal very well with immediate problems; developing tools for searching for books (bibliography, card catalogs, journal indices, abstracts, annotations, and others); showing that they are fair, moral and ethical; and arranging book collections in an orderly manner.

In testing research hypotheses, the researcher found that student librarians at the secondary schools in Nakhon Pathom who differed in the demographical characteristics of gender, year of study, and experience in library work at the schools did not exhibit concomitant differences in their attitudes towards teacher librarians overall and in all aspects. However, the student librarians who differed in GPA evinced parallel differences in their

attitudes towards teacher librarians overall and in the aspects of the specific characteristics of teacher librarians; knowledge and skills in library arrangement; and the teaching roles of teacher librarians at the statistically significant level of .05.

Keywords : School library, Student Library Assistant, Librarian Teacher

บทนำ

ห้องสมุดเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (พวา พันธุ์เมฆา, 2541: 16) เพื่อให้บริการแก่นักเรียน ครู อาจารย์และผู้บริหารโรงเรียน (สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์, 2553: 3) ห้องสมุดโรงเรียนจัดตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยพัฒนาและวางรากฐานให้นักเรียนเป็นผู้รักการเรียนรู้ และสนใจเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ โดยผู้บริหาร คณะครู และครูบรรณารักษ์จะต้องร่วมมือกันส่งเสริมห้องสมุดให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ ห้องสมุดโรงเรียนควรทำหน้าที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ (learning resource center) และเป็นองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา(กรมวิชาการ, 2543: 13-14) มุ่งหมายสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนมี 3 ประการ คือ สนองกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ปลุกฝังนิสัยรักการอ่านและสนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนและชุมชน (สุกัญญา ศรีสืบสาย, 2539: 1)

งานห้องสมุดเป็นงานที่สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรเพื่อปลุกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน และคงสภาพการรู้หนังสือตลอดชีวิต ห้องสมุดโรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดสภาพห้องสมุดให้น่าเข้าใช้ จัดบริการอย่างมีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอที่สนองต่อความต้องการของผู้ใช้ ทั้งนี้ต้องมีทรัพยากรสารสนเทศพร้อมบริบูรณ์ และมีสถานที่ซึ่งดึงดูดความสนใจและอำนวยความสะดวกในการใช้บริการ มีบุคลากรดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2535: 9) ห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งจัดเก็บ รวบรวม และให้บริการวัสดุสารสนเทศ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มาศึกษาหาความรู้ เรียนรู้ วิทยาการต่างๆ ด้วยตนเอง นอกจากนี้ห้องสมุดยังเป็นแหล่งพัฒนาลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์อันสำคัญยิ่งคือนิสัยสนใจใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นนิสัยสำคัญที่โรงเรียนต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับนักเรียน การที่โรงเรียนมีห้องสมุดที่ดี มีบริการที่ดี ย่อมมีโอกาสที่จะสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ (อาภารัตน์ ขำสกุล, 2539: 5)

การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนแบ่งเป็น 3 งาน คือ งานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ (กรมวิชาการ, 2535: 9) บุคลากรมีความสำคัญต่อการดำเนินงานห้องสมุดและถ้าหากห้องสมุดมีบุคลากรที่มีคุณภาพ จะช่วยให้การดำเนินงานห้องสมุดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การบริหารห้องสมุดจะสำเร็จเรียบร้อย ได้ผลดีหรือไม่ ก็เพราะการบริหารบุคคล (แมนมาส ขวลิต, 2543: 28) บุคลากรห้องสมุดเป็นผู้สร้างแบรนด์ (brand) และเป็นการนำเสนอคุณค่า (value) ให้กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้ โดยเริ่มจากการค้นหาวาอะไร คือคุณค่าที่สังคมต้องการจากห้องสมุดและพฤติกรรมความชอบเป็นอย่างไร ขั้นตอนต่อมาคือการพิจารณาว่าคุณค่านั้นควรสะท้อนออกมาในบุคลิกภาพแบบไหน บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่คนมองเห็นทำให้เข้าใจคุณค่าของแบรนด์ได้ สุดท้ายคือ การมีพฤติกรรม

ของแบรนด์ที่สื่อสารออกมาอย่างสม่ำเสมอและการมีเอกลักษณ์ในด้านต่างๆ ที่ชัดเจน (น้ำทิพย์ วิภาวิน และนางเยาว์ เปรมกมลเนตร, 2551: 74) บุคลากรของห้องสมุดโรงเรียนประกอบด้วย บรรณารักษ์ หรือครูบรรณารักษ์ หรือครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด นักเรียนช่วยงานและนักการภารโรง (กรมวิชาการ, 2535: 8) บุคลากรของห้องสมุดประกอบด้วยครูบรรณารักษ์หรือครูอาจารย์ผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด นักเรียนช่วยงานห้องสมุด และนักการภารโรง งานบุคลากรควรจัดให้มีตำแหน่งบรรณารักษ์ หรือกำหนดให้ครูอาจารย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมทำหน้าที่บรรณารักษ์ และจัดให้มีบุคลากรในตำแหน่งอื่นตามความจำเป็น (กรมวิชาการ, 2535: 21)

ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนจะต้องทำงานอย่างใกล้ชิดกับคณะครูในโรงเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้เต็มที่ ช่วยพัฒนาการอ่าน นิยัรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าให้องกามถึงขีดสุดของแต่ละคน บรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียนนอกจากจะต้องมีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์แล้ว ยังต้องมีความรู้ในเรื่อง หลักสูตร วิชาการเรียนที่มีการสอนในโรงเรียน ตลอดจนวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น จิตวิทยา การแนะแนว การวัดผล อีกด้วย (พวา พันธุ์เมฆา, 2541: 16-17)

ห้องสมุดโรงเรียนมักประสบปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังคน บุคคลกลุ่มหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหานี้ได้ คือ อาสาสมัครช่วยงานห้องสมุดซึ่งเสนอตัวเข้ามาเป็นอาสาสมัครและยินดีที่จะทำงานห้องสมุดโดยไม่หวังเงินตอบแทน (กรมวิชาการ, 2543: 35) การจัดนักเรียนช่วยทำงานในห้องสมุดเป็นการแบ่งเบาภาระของครูบรรณารักษ์ ช่วยให้การบริการห้องสมุดรวดเร็วและทันใจผู้ใช้บริการ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกฝนประสบการณ์ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการใช้หนังสือและห้องสมุด นับว่าเป็นผลดีทั้งแก่นักเรียนและแก่ห้องสมุด การคัดเลือกนักเรียนช่วยงานห้องสมุดควรเป็นไปโดยสมัครใจ ครูบรรณารักษ์ควรชี้แจงให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการเข้ามาทำงานในห้องสมุด อธิบายงานที่จะทำว่ามีอะไรบ้าง และจะต้องเตรียมตัวอย่างไร ครูบรรณารักษ์ควรวางหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนเข้าทำงาน กำหนดคุณสมบัติเพื่อสะดวกในการตัดสินใจเลือก (กรมวิชาการ, 2543: 35) นักเรียนช่วยงานห้องสมุด งานที่นักเรียนช่วยงานห้องสมุดจะปฏิบัติได้ เช่น จัดสถานที่ ช่วยรักษาห้องสมุดให้สะอาด จัดโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อย ดูแลกระถางไม้ประดับและแจกันดอกไม้ ช่วยเตรียมหนังสือ ช่วยซ่อมหนังสือที่ชำรุดเล็กน้อย ช่วยจัดชั้นหนังสือ ช่วยงานบริการ ให้ยืมและรับคืนหนังสือ ช่วยงานกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุด และประชาสัมพันธ์ชักจูงนักเรียนอื่นๆ ให้สนใจการอ่าน (กรมวิชาการ, 2535: 22) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญด้านการพัฒนานักเรียนช่วยงานห้องสมุด โดยจัดให้มีโครงการยุวบรรณารักษ์ เพื่อพัฒนานักเรียนช่วยงานห้องสมุดอย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์จัดตั้งชมรมยุวบรรณารักษ์ การจัดประกวดยุวบรรณารักษ์ส่งเสริมการอ่านและกิจกรรมในลักษณะอื่นที่จะพัฒนายুবบรรณารักษ์ให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม สำหรับช่วยงานห้องสมุดโรงเรียน

ยุวบรรณารักษ์เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อห้องสมุดโรงเรียน เนื่องจากบุคลากรของห้องสมุดโรงเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอและห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนบุคลากรในระดับมาก เพราะครูบรรณารักษ์ต้องทำหน้าที่สอนด้วย (กาญจนา หิรัญเกษตร, 2549: 81) ซึ่งครูบรรณารักษ์โรงเรียนส่วนใหญ่ต้องทำหน้าที่สอน 11-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์นอกเหนือจากการทำงานห้องสมุด (ดาราวรรณ สุวรรณทา, 2556: 88) ดังนั้น การมอบหมายให้นักเรียนช่วยงานห้องสมุดจะช่วยแบ่งเบาภาระการทำงานของครูบรรณารักษ์ได้อย่างดี ครูบรรณารักษ์และ

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องทำงานพิเศษอื่น ๆ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่งานล้านมือ และจำนวนบุคลากรน้อยไปไม่สมดุลกับงาน ตามลำดับ (มาลี ลาภมูล, 2559: 80) ห้องสมุดโรงเรียนหลายแห่งจึงได้แก้ปัญหาโดยให้มีผู้ช่วยครูบรรณารักษ์ บรรณารักษ์อาสา/นักเรียนช่วยงานห้องสมุด เพื่อช่วยงานยืม-คืนหนังสือ จัดชั้นหนังสือ และงานอื่นๆ ในห้องสมุด (อำภา วังกาฮาด, 2556: 144,150)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการจัดนักเรียนช่วยงานห้องสมุดหรือยุวบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลที่มีความหลากหลายทั้งความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท โดยให้ความสำคัญกับสภาพการณ์ช่วยงานห้องสมุดของยุวบรรณารักษ์เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมยุวบรรณารักษ์ให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ส่วนการศึกษาทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ที่มีต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนจะมีประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจกับผู้ใช้ห้องสมุดเกี่ยวกับอาชีพบรรณารักษ์ห้องสมุด โดยเฉพาะครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เพื่อช่วยให้การบริการห้องสมุดเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของยุวบรรณารักษ์ในการดำเนินงานห้องสมุดและทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม และเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ ระดับชั้นเกรดเฉลี่ย และประสบการณ์การช่วยงานห้องสมุดของยุวบรรณารักษ์

สมมติฐานของการวิจัย

ยุวบรรณารักษ์ที่มีเพศ เกรดเฉลี่ย เรียนในระดับชั้น และประสบการณ์การช่วยงานห้องสมุดต่างกันมีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากร คือ ยุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากโรงเรียน 31 แห่ง จำนวน 4,200 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ยุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเกณฑ์คำนวณร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่าง 420 คน ส่วนการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการช่วยงานห้องสมุดและทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ที่มีต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม จำนวน 1 ฉบับ ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และคำนวณค่า index of item objective congruence (IOC) ที่ได้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทุกข้อ พร้อมทั้งนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) และนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 116-119) และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation--SD) ทดสอบสมมติฐาน (inferential statistic) โดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ที่มีเพศ และระดับชั้นต่างกัน การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (one- way analysis of variance) โดยใช้สถิติ F-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ในการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ที่มีเกรดเฉลี่ยและประสบการณ์การช่วยงานห้องสมุดโรงเรียน และการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในกรณีที่ผลการทดสอบ มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Sheffe')

ผลการวิจัย

ผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของยุวบรรณารักษ์ในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครปฐม ในด้านการมีส่วนร่วมในการช่วยงานห้องสมุด ทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ต่อครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียน และผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมในการช่วยงานห้องสมุดของยุวบรรณารักษ์

ยุวบรรณารักษ์ได้ช่วยงานห้องสมุดโรงเรียนในช่วงเวลามากที่สุดคือ ช่วงพักกลางวัน(12.15–12.50 น.) ร้อยละ 58.6 รองลงคือ ช่วงหลังเลิกเรียน (15.40–17.00 น.) ร้อยละ 35.4 และช่วงเช้า (07.10–07.45 น.) ร้อยละ 34.0 ตามลำดับ ส่วนจำนวนชั่วโมง/สัปดาห์ที่ยุวบรรณารักษ์ได้ช่วยงานห้องสมุดโรงเรียน มากที่สุด คือ 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ ร้อยละ 41.9 รองลงมา คือ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ร้อยละ 30.8 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาลักษณะงานที่ยุวบรรณารักษ์ได้มีส่วนร่วมในการช่วยงานห้องสมุด สรุปได้ดังนี้

1. การช่วยงานบริหาร งานธุรการ และงานอาคารสถานที่ พบว่า ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ได้มอบหมายงานให้ยุวบรรณารักษ์ได้ช่วยจัดโต๊ะเก้าอี้และทำความสะอาดห้องสมุด ร้อยละ 72.0 รองลงมา คือ การชักชวนให้เพื่อนมาเข้าใช้ห้องสมุด ร้อยละ 68.2 การจัดตกแต่งห้องสมุดให้สวยงาม ร้อยละ 48.9 การดูแลต้นไม้และไม้ประดับในห้องสมุด ร้อยละ 31.3 และการประกาศเสียงตามสาย ร้อยละ 27.0 ตามลำดับ

2. การช่วยงานเทคนิคของห้องสมุด พบว่า ยุวบรรณารักษ์ ส่วนใหญ่ได้ช่วยงานสำรวจหนังสือของห้องสมุด ร้อยละ 49.9 รองลงมา คือ การแนะนำหนังสือเข้าห้องสมุด ร้อยละ 39.5 การลงทะเบียนหนังสือ (ประทับตรา, ลงรายการหนังสือในสมุดทะเบียน) ซึ่งเท่ากับการเตรียมวารสารและหนังสือพิมพ์เพื่อพร้อมให้บริการ (ใส่ปกพลาสติก, นำหนังสือพิมพ์ใส่ไม้) ร้อยละ 39.0 การเตรียมหนังสือเพื่อพร้อมให้บริการ (เย็บปก, ทำปกแข็ง และติดของกำหนดส่ง) ร้อยละ 37.8 และการแนะนำเพื่อนให้เสนอหนังสือเข้าห้องสมุด ร้อยละ 35.9 ตามลำดับ

3. การช่วยงานบริการ และกิจกรรมห้องสมุด พบว่า ยุวบรรณารักษ์ ส่วนใหญ่ได้ช่วยงานจัดชั้นหนังสือ ร้อยละ 77.3 รองลงมาคือ ยืม – คืนหนังสือ ร้อยละ 67.5 การจัดบอร์ดความรู้ ร้อยละ 52.3 การส่งเสริมการอ่าน ร้อยละ 43.0 และการจัดนิทรรศการในวันสำคัญ ซึ่งเท่ากับช่วยค้นหาข้อมูลของห้องสมุด ร้อยละ 39.5 ตามลำดับ

ทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ที่มีต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

จากการสำรวจทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ที่มีต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน พบว่า ยุวบรรณารักษ์มีทัศนคติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ยุวบรรณารักษ์มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์ ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา คือ ด้านความรู้และทักษะการจัดห้องสมุด ($\bar{X} = 4.23$) และด้านบทบาทการสอนของครูบรรณารักษ์ ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ที่มีต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

ทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ที่มีต่อครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับทัศนคติ
ด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์	4.34	.50	มาก
ด้านความรู้และทักษะการจัดห้องสมุด	4.23	.50	มาก
ด้านบทบาทการสอนของครูบรรณารักษ์	4.17	.67	มาก
รวม	4.25	.51	มาก

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

1. ยุวบรรณารักษ์มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ยุวบรรณารักษ์มีทัศนคติต่อคุณลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูบรรณารักษ์เป็นงานที่มีเกียรติและได้รับการยอมรับ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ครูบรรณารักษ์เป็นผู้ที่มีความรู้อย่างกว้างขวาง ($\bar{X} = 4.40$) ครูบรรณารักษ์มีปฏิภาณไหวพริบแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ($\bar{X} = 4.38$) ครูบรรณารักษ์มีความยุติธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ($\bar{X} = 4.34$) และครูบรรณารักษ์เป็นผู้ที่มีความมั่นใจและบุคลิกดี ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

2. ยุวบรรณารักษ์มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ด้านความรู้และทักษะการจัดห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ยุวบรรณารักษ์มีทัศนคติต่อความรู้และทักษะการจัดห้องสมุด อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับหนังสือและสื่ออื่นๆ ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมา คือ การคัดเลือกหนังสือและสื่อที่ดีเข้าห้องสมุด ($\bar{X} = 4.41$) ซึ่งเท่ากับความสามารถในการอ่านและการเขียน ($\bar{X} = 4.41$) การจัดทำเครื่องมือค้นหาหนังสือ (บรรณานุกรม บัตรรายการ ดรรชนีสาร สาระสังเขป บรรณนิทศน์ ฯลฯ) ($\bar{X} = 4.38$) การจัดระบบหนังสืออย่างเป็นระเบียบ ($\bar{X} = 4.34$) และการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ($\bar{X} = 4.21$) ตามลำดับ

3. ยูวบรรณารักษ์มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ด้านบทบาทการสอนของครูบรรณารักษ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ยูวบรรณารักษ์มีทัศนคติต่อบทบาทการสอนของครูบรรณารักษ์ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบรรยายและอธิบายเนื้อหาเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ การให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$) บุคลิกภาพท่าทางในการสอนที่ดี ($\bar{X} = 4.20$) การตั้งคำถามและการกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด ($\bar{X} = 4.17$) และมี 3 ข้อ ที่มีจำนวนและ ร้อยละเท่ากัน มีทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน และการใช้สื่อ/อุปกรณ์การสอนได้ดี และเทคนิคการดึงดูดเร้าความสนใจผู้เรียน ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1. ยูวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์ ด้านความรู้/ทักษะการจัดห้องสมุด ด้านบทบาทการสอนของครูบรรณารักษ์ ไม่แตกต่างกัน

2. ยูวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์ ด้านความรู้/ทักษะการจัดห้องสมุด ด้านบทบาทการสอนของครูบรรณารักษ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า ทัศนคติของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทัศนคติของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2

เปรียบเทียบระดับทัศนคติของยูวบรรณารักษ์ต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับชั้นของยูวบรรณารักษ์

ระดับทัศนคติ	มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย		t	Sig.
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์	4.44	.44	4.21	.52	4.92	.000*
ด้านความรู้/ทักษะการจัดห้องสมุด	4.28	.51	4.17	.48	2.10	.036*
ด้านบทบาทการสอนของครูบรรณารักษ์	4.28	.62	4.03	.69	3.77	.000*
รวม	4.33	.48	4.14	.51	3.95	.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ยูวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมที่มีประสบการณ์การและไม่มีประสบการณ์ช่วยงานห้องสมุด มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์ ด้านความรู้/ทักษะการจัดห้องสมุด ด้านบทบาทการสอนของครูบรรณารักษ์ ไม่แตกต่างกัน

4. ยูวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกัน มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์ ด้านความรู้/ทักษะการจัดห้องสมุด ด้านบทบาทการสอนของครูบรรณารักษ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทัศนคติของยูวบรรณารักษ์ต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามเกรดเฉลี่ยของยูวบรรณารักษ์

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านคุณลักษณะเฉพาะของครูบรรณารักษ์					
ระหว่างกลุ่ม	2.668	2	1.334	5.569	.004*
ภายในกลุ่ม	98.697	412	.240		
รวม	101.365	414			
ด้านความรู้/ทักษะการจัดห้องสมุด					
ระหว่างกลุ่ม	3.407	2	1.703	6.969	.001*
ภายในกลุ่ม	100.691	412	.244		
รวม	104.098	414			
ด้านบทบาทการสอนของครูบรรณารักษ์					
ระหว่างกลุ่ม	4.676	2	2.338	5.337	.005*
ภายในกลุ่ม	180.503	412	.438		
รวม	185.179	414			
รวมรายด้าน					
ระหว่างกลุ่ม	3.477	2	1.739	6.884	.001*
ภายในกลุ่ม	104.058	412	.253		
รวม	107.535	414			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' เพื่อพิจารณาทัศนคติของนักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกันต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

4.1 ยุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมที่มีเกรดเฉลี่ย 1.00-2.00 ($\bar{X} = 3.99$) และ 3.00-4.00 ($\bar{X} = 4.33$) มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ยุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมที่มีเกรดเฉลี่ย 1.00-2.00 ($\bar{X} = 4.09$) และ 3.00-4.00 ($\bar{X} = 4.40$) มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3 ยุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมที่มีเกรดเฉลี่ย 1.00-2.00 ($\bar{X} = 4.02$) และ 2.01-2.99 ($\bar{X} = 4.18$) มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ ด้านความรู้และทักษะการจัดห้องสมุด แตกต่างจากยุวบรรณารักษ์ที่มีเกรดเฉลี่ย 3.00-4.00 ($\bar{X} = 4.32$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4 ยุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมที่มีเกรดเฉลี่ย 1.00-2.00 ($\bar{X} = 3.84$) และ 3.00-4.00 ($\bar{X} = 4.25$) มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ ด้านบทบาทการสอนของครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของยุวบรรณารักษ์ในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม สามารถอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละประเด็นดังนี้

การมีส่วนร่วมในการช่วยงานห้องสมุดโรงเรียนของยุวบรรณารักษ์

ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการช่วยงานห้องสมุดของยุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า ยุวบรรณารักษ์ได้รับมอบหมายให้ช่วยงานห้องสมุดทั้ง 3 งาน ทั้งงานบริหาร ธุรการ อาคารสถานที่ งานเทคนิค และงานบริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต้องการแบ่งเบาภาระงาน ปรับปรุงบริการ และสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและห้องสมุดเหมือนดังที่สมจิตร์ พรหมเทพ (2542: 98) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการช่วยงานของนักเรียน รวมทั้งเป็นไปตามข้อเสนอแนะของกรมวิชาการ (2543: 36-37) ที่ได้แนะนำแนวทางการให้นักเรียนช่วยงานห้องสมุดโดยการทำงานจัดชั้นหนังสือ งานบริการยืมคืน การจัดนิทรรศการ และการทำความสะอาดห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอัญชลี ทองสุข (2544: 19) ที่กล่าวว่า ยุวบรรณารักษ์เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อห้องสมุดโรงเรียน เนื่องจากบุคลากรของห้องสมุดโรงเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอและห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านบุคลากรในระดับมาก เพราะครูบรรณารักษ์ต้องทำหน้าที่สอนด้วย (กาญจนา หิรัญเกษตร, 2549: 81) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของดาราวรรณ สุวรรณทา (2556: 88) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาของห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ครูบรรณารักษ์โรงเรียนส่วนใหญ่ต้องทำหน้าที่สอน 11-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกเหนือจากการทำงานห้องสมุด ดังนั้น การมอบหมายให้นักเรียนช่วยงานห้องสมุดจะช่วยแบ่งเบาภาระการทำงานของครูบรรณารักษ์ได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนิภา ไพโรจน์จิรกาล (2556: 170) พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนถ้าขาดบุคลากรในการบริหารงานห้องสมุด จะทำ

ให้ขาดการจัดระบบการให้บริการห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมาลี ลาภมูล (2559: 80) ที่ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดด้านบุคลากร พบว่า ครูบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องทำงานพิเศษอื่นๆ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่งานอื่นมือ และจำนวนบุคลากรน้อยไปไม่สมดุลกับงาน ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาของอำภา วังกาฮาด (2556: 144,150) พบว่า ห้องสมุดโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 62.8 ได้จัดให้มีผู้ช่วยครูบรรณารักษ์ บรรณารักษ์อาสา/นักเรียนช่วยงานห้องสมุด เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่มีครูบรรณารักษ์ไม่เพียงพอและมีภาระหน้าที่หลายอย่าง จึงได้อนุญาตให้นักเรียนมาช่วยงานเป็นบรรณารักษ์อาสา นักเรียนที่อยู่ชมรมห้องสมุดมาช่วยงานยืม-คืนหนังสือ จัดชั้นหนังสือ และงานอื่นๆ ในห้องสมุด สมจิต พรหมเทพ (2542: 98) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ห้องสมุดจะได้รับจากการช่วยงานของนักเรียน คือ (1) เป็นการแบ่งเบาภาระการทำงานของบรรณารักษ์ (2) ช่วยเพิ่มปรับปรุงการบริการห้องสมุด (3) ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดี ระหว่างห้องสมุดกับนักเรียน (4) ทำให้เกิดทัศนคติที่ดี ระหว่างบรรณารักษ์กับนักเรียน และ (5) ก่อให้เกิดความร่วมมือแบบประชาธิปไตย ส่วนนักเรียนจะได้รับประโยชน์จากการช่วยงานห้องสมุด คือ (1) มีโอกาสได้รู้จักหนังสือและห้องสมุดมากขึ้น (2) เพิ่มประสบการณ์การใช้ห้องสมุดและหนังสือ (3) มีโอกาสได้รู้จักวิชาชีพใหม่ ซึ่งอาจจะยึดเป็นอาชีพในอนาคตได้ และ (4) ได้รับใช้และบริการแก่ส่วนรวม ซึ่งห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่ได้ให้ยุวบรรณารักษ์ช่วยงานบริหารและธุรการในการจัดโต๊ะเก้าอี้และทำความสะอาดห้องสมุด การชักชวนให้เพื่อนมาเข้าใช้ห้องสมุด การจัดตกแต่งห้องสมุดให้สวยงาม การดูแลต้นไม้และไม้ประดับในห้องสมุด และการประกาศเสียงตามสาย ตามลำดับ ส่วนการช่วยงานเทคนิคของห้องสมุดโรงเรียนยุวบรรณารักษ์ ส่วนใหญ่ช่วยงานสำรวจหนังสือของห้องสมุด การแนะนำหนังสือเข้าห้องสมุด การลงทะเบียนหนังสือ (ประทับตรา, ลงรายการหนังสือในสมุดทะเบียน) การเตรียมวารสารและหนังสือพิมพ์เพื่อพร้อมให้บริการ (ใส่ปกพลาสติก, นำหนังสือพิมพ์ใส่ไม้) การเตรียมหนังสือเพื่อพร้อมให้บริการ (เย็บปก, ทำปกแข็ง และติดซองกำหนดส่ง) และการแนะนำเพื่อนให้เสนอหนังสือเข้าห้องสมุด ตามลำดับ ส่วนผิพรรณ ป้อมอุ้นเรือน (2547: 95-96) ได้พบว่า แนวทางการจัดการบุคลากรห้องสมุดโรงเรียนเพื่อสนองต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การกำหนดครูที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมทำหน้าที่บรรณารักษ์และการจัดให้มีนักเรียนช่วยงานห้องสมุด ถ้าหากไม่มีผู้ทำหน้าที่ครูบรรณารักษ์ที่สำเร็จการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์โดยตรง ห้องสมุดสามารถมอบหมายให้นักเรียนช่วยงานได้ทำหน้าที่จัดเก็บรวบรวมข่าว สารความรู้ที่น่าสนใจจากหนังสือพิมพ์หรือวารสาร เป็นต้น

การมอบหมายงานให้ยุวบรรณารักษ์ได้ช่วยงานห้องสมุดโรงเรียนดังกล่าวได้สอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2543: 36-37) ที่ได้ให้คำแนะนำสำหรับการให้นักเรียนช่วยงานเกี่ยวกับ (1) การจัดสถานที่ของห้องสมุด คือ การจัดหนังสือบนชั้นให้เรียบร้อย จัดโต๊ะจัดเก้าอี้ให้เรียบร้อย จัดหนังสือพิมพ์วารสารวางเข้าที่รดน้ำต้นไม้ในห้องสมุดและจัดแจกัน ตกแต่งห้องสมุดในโอกาสพิเศษ และเก็บสถิติจำนวนผู้เข้าใช้ห้องสมุด (2) งานจัดเตรียมหนังสือที่จะให้ยืม คือ เปิดหนังสือให้ถูกวิธี ประทับตราห้องสมุดลงบนหนังสือ ทำบัตรหนังสือปิดซอง และบัตรกำหนดส่ง เขียนเลขเรียกหนังสือที่สันหนังสือ ประทับตราห้องสมุดในหนังสือพิมพ์และวารสาร และจัดหนังสือพิมพ์ใส่ไม้ และจัดวารสารขึ้นชั้น และ (3) งานบริการยืม – คืนหนังสือ คือ ทำหน้าที่ให้ยืมหนังสือและรับคืน ลงสถิติจำนวนหนังสือที่ยืม เรียงบัตรยืมรายวัน เตรียมเลื่อนที่ประทับตรา วัน เดือน ปี ในการกำหนดส่ง เก็บค่าปรับหนังสือเกินกำหนด ตรวจหนังสือที่ประตูเข้า-ออก และเก็บหนังสือที่ผู้ยืมส่งคืนใส่รถเข็น และแยก

หมู่ชั้น (4) งานซ่อมหนังสือ คือ ช่วยซ่อมหนังสือเล็กๆ น้อยๆ ถ้าฝีมือประณีตและมีความสนใจเป็นพิเศษช่วยเข้าปกหรือเข้าเล่มหนังสือ ช่วยตัดปก เจาะหนังสือ และเย็บเล่มหนังสือ และเขียนชื่อเรื่องบนหนังสือที่ซ่อมแล้ว (5) งานประชาสัมพันธ์ คือ ช่วยจัดนิทรรศการ ช่วยเขียนโปสเตอร์ เขียนบทความเกี่ยวกับห้องสมุด และชักชวนเพื่อนให้สนใจหนังสือและห้องสมุด

นอกจากนี้ ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ยังได้ให้ยุวบรรณารักษ์ช่วยงานงานบริการ และกิจกรรมห้องสมุด โดยช่วยจัดชั้นหนังสือ บริการยืม – คืนหนังสือ การจัดบอร์ดความรู้ การส่งเสริมการอ่าน และการจัดนิทรรศการในวันสำคัญ และช่วยค้นหาข้อมูลของห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเด่นกวี ศรีอ่อนจันทร์ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากิจการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนดอนจานวิทยาคม อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การฝึกงานนักเรียนช่วยงานห้องสมุด สามารถแบ่งเบาภาระงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ในด้านการให้บริการยืม – คืนหนังสือ มีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น การจัดเก็บหนังสือชั้นชั้นมีความเป็นระเบียบถูกต้อง การจัดป้ายนิเทศ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ สามารถจัดบริการได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น นักเรียนรู้จักหนังสือและสนใจเข้าใช้บริการจากห้องสมุดมากยิ่งขึ้น และการตกแต่งห้องสมุด ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ภายในห้องสมุดให้สวยงาม มีระเบียบเรียบร้อย และสะอาดตา มีผลทำให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีเวลาจัดบริการห้องสมุดให้แก่ครู นักเรียนที่มาใช้บริการได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ดาราวรรณ สุวรรณทา (2556: 97) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุด พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมยุวบรรณารักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมชาย หง้าผา (2548: 87) พบว่า บรรณารักษ์หรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ห้องสมุดโรงเรียนได้มีการบริหารห้องสมุดสูงสุดในประเด็นการจัดให้มีนักเรียนช่วยงานห้องสมุด

ทัศนคติของยุวบรรณารักษ์ที่มีต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

ยุวบรรณารักษ์มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน การที่ยุวบรรณารักษ์ได้มีทัศนคติเชิงบวกต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนอาจจะเป็นเพราะว่าครูบรรณารักษ์ได้เปิดโอกาสให้ยุวบรรณารักษ์เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานจึงทำให้มีความคุ้นเคยและเข้าใจการทำงานของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมากยิ่งขึ้น และครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ได้ทุ่มเทการทำงานเพื่อสนองตอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 16) ที่ให้ความสำคัญกับห้องสมุดโรงเรียนและโดยได้กล่าวถึงครูบรรณารักษ์ว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่จะต้องปฏิบัติและรับผิดชอบการดำเนินงานให้ลุล่วงไปด้วยดี เพื่อให้ห้องสมุดเป็นแหล่งสนับสนุนการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นแหล่งความรู้และบริการชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 1,2) ได้กล่าวถึง บุคลากรห้องสมุด ควรมีครูบรรณารักษ์ซึ่งมีพื้นความรู้ทางบรรณารักษ์ศาสตร์ เพราะครูบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินงานห้องสมุดร่วมกับบุคลากรอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอัญชลี ทองสุข (2544: 19) ได้ให้ความสำคัญของยุวบรรณารักษ์ว่าเป็นผู้มีความสำคัญต่อห้องสมุด ที่จะต้องทำงานร่วมกับคณะครู เพื่อร่วมมือช่วยกันให้นักเรียนรู้จักใช้ประโยชน์จากห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพรทิพย์ ชีพนุรัตน์ (2542: 66) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูบรรณารักษ์ซึ่งจะต้องดูแลห้องสมุดในด้านงานบริหาร ด้านงานเทคนิค และด้านงานบริการ เพื่อให้ห้องสมุด

ดำเนินงานได้อย่างลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรยุวบรรณารักษ์ ที่มุ่งเน้นการเสริมความรู้เรื่องยุวบรรณารักษ์หรือต้องให้นักเรียนได้มีการฝึกอบรบเกี่ยวกับงานในห้องสมุดโรงเรียน จะต้องศึกษาเกี่ยวกับเลขหมวดหนังสือเพื่อจัดหมวดหมู่หนังสือให้ถูกต้อง จัดกิจกรรมนันทนาการเรียนรู้เรื่องยุวบรรณารักษ์ให้เกิดความรู้และทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอมรรัตน์ จินดา (2559: 395) สถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ บุคลากรต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมยุวบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียนที่เข้ามาช่วยงานห้องสมุดมีทัศนคติเชิงบวก มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของอาชีพยุวบรรณารักษ์ และอาจจะตัดสินใจศึกษาต่อสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในระดับอุดมศึกษาและก้าวเข้าสู่การทำงานในอาชีพนี้ต่อไป

ผลการทดสอบสมมุติฐาน

ยุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมที่มีเรียนในระดับชั้นต่างกันและมีเกรดเฉลี่ยต่างกัน มีทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยยุวบรรณารักษ์ที่มีผลการเรียนสูงจะมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติที่มีต่อครูบรรณารักษ์สูงกว่ายุวบรรณารักษ์ที่มีผลการเรียนปานกลางและอ่อน อาจจะเป็นเพราะว่างานห้องสมุดเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหนังสือหรืองานวิชาการ และในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานในตำแหน่งครูบรรณารักษ์ได้สังเกตพฤติกรรมของยุวบรรณารักษ์ พบว่า ยุวบรรณารักษ์ที่มีผลการเรียนดีมักจะช่วยงานห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง และเป็นกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลืองานห้องสมุดอย่างดี โดยทำหน้าที่แทนครูบรรณารักษ์ได้ทุกงาน โดยเฉพาะการประสานงานและการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดกับเพื่อนในห้องและในโรงเรียน การให้บริการ และการให้ความร่วมมือกับครูบรรณารักษ์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ในวันสำคัญ เช่น วันภาษาไทย สัปดาห์ห้องสมุด สัปดาห์การอ่าน การจัดประกวดยอตนักอ่าน และกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดังนั้น นักเรียนที่มีผลการเรียนดีและเด็กเรียนจะมีความเข้าใจอาชีพที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ หรืองานวิชาการมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางหรือเรียนอ่อน ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นและเหตุผลในการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครช่วยงานห้องสมุดของนักเรียนช่วยงานห้องสมุด พบว่า ยุวบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ชอบงานห้องสมุดที่เป็นงานบริการ และครูบรรณารักษ์เป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ มีความรู้หลายสาขาวิชา และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1.1 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน โดยให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมชมรมยุวบรรณารักษ์

1.2 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนายุวบรรณารักษ์เพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรห้องสมุดโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับครูบรรณารักษ์

2.1 การจัดโครงการยุวบรรณารักษ์เพื่อให้ช่วยงานห้องสมุดต่างๆ

2.2 สร้างภาพลักษณ์ของครูบรรณารักษ์ที่ดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการฝึกอบรมและการพัฒนายุวบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อช่วยงานห้องสมุด ของสถาบันอุดมศึกษา

2. ควรเปรียบเทียบทัศนคติต่อครูบรรณารักษ์ของยุวบรรณารักษ์กับนักเรียนกลุ่มอื่นที่ไม่ได้ช่วยงานห้องสมุด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างภาพลักษณ์ของครูบรรณารักษ์

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. (2535). คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ. (2543). คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:

ครูสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.

กาญจนา หิรัญเกษตร. (2549). การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สวีริยาสาส์น.

น้ำทิพย์ วิภาวิน และนงเยาว์ เปรมกมลเนตร. (2551). นวัตกรรมห้องสมุดและการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: ซีเอทีโซลูชั่น.

ดาราวรรณ สุวรรณทา. (2556). รูปแบบการจัดบริการวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- เด่นกวี ศรีจันทร์อ่อน. (2555). การพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนดอนจานวิทยาคม อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิภา ไพโรจน์จิรกาล. (2556). “ยุทธศาสตร์การรวมพลังสู่เป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก.” วารสาร Veridian E-Journal กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2556 หน้า 170-185.
- ผิวนพวรรณ ป้อมอุ้นเรือน. (2547). การจัดการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อสนองต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรทิพย์ ชีพนุรัตน์. (2542). ความคาดหวังของครูบรรณารักษ์ต่อโครงการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2541. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พวา พันธุ์เมฆา. (2541). สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.
- มาลี ลาภมูล. (2559). การเพิ่มพูนความรู้ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- แม่นมาส ขวลิต. (2543). คู่มือบรรณารักษ์ 2. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมจิต พรหมเทพ. (2542). ห้องสมุดโรงเรียน. เชียงใหม่: สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- สมชาย หง้าฝา. (2548). การบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุกัญญา ศรีสืบสาย. (2539). การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน. ในชุดอบรมเรื่องการเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
- สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์. (2553). การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). การศึกษากรณีตัวอย่างโรงเรียนที่มีคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง. กรุงเทพฯ: กลุ่มวิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้.

- อมรรัตน์ จินดา. (2559). “สภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2.”
วารสารVeridian E-Journal กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1
เดือนมกราคม – เมษายน 2559 หน้า 395-407.
- อาภารัตน์ ขำสกุล. (2539). รูปแบบการจัดการห้องสมุดโรงเรียน. ในชุดฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาห้องสมุดเล่ม 2
ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อัญชลี ทองสุข. (2544 ก). ห้องสมุดมีชีวิต. ค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2559, จาก [http://www.lpru.ac.th/-
Webpagetec/webpageDuangchan/travel/knoekedg/page3.htm](http://www.lpru.ac.th/-Webpagetec/webpageDuangchan/travel/knoekedg/page3.htm)
- อำภา วังกาฮาด. (2556). ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียนในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.